

การตีตราและการเลือกปฏิบัติกับผู้มีเชื้อเอชไอวี กรณีศึกษาผู้รับบริการ

ในโรงพยาบาลแม่ลาว จังหวัดเชียงราย

วรลักษณ์ รัตนธรรม¹ พิกุล ทองรักษ์² พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ

มัณฑนา บุคย์เมือง นักเทคนิคการแพทย์ชำนาญการ โรงพยาบาลแม่ลาว

บทคัดย่อ

ความสำคัญ ในประเทศไทยได้กำหนดยุทธศาสตร์การยุติปัญหาเอดส์ ภายในปี พ.ศ. 2573 โดยมี 3 เป้าประสงค์ คือ ลดผู้ติดเชื้อรายใหม่น้อยกว่า 1,000 คน/ปี, ลดการตายจากเอดส์ < 4,000 คน/ปี, ลดการตีตราและเลือกปฏิบัติ (Stigma and discrimination) จากเอดส์ > 90% ซึ่งปัญหาที่สำคัญในระบบบริการดูแลรักษาและการป้องกัน คือ การเข้าสู่ระบบการรักษาที่ล่าช้า เป็นที่ยอมรับว่าที่มาของปัญหาเกิดจากการตีตราและการเลือกปฏิบัติ ทีมผู้วิจัย โรงพยาบาลแม่ลาว จึงเล็งเห็นความจำเป็นและความสำคัญที่จะเร่งรัดการพัฒนาคุณภาพบริการ

วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสถานการณ์การตีตราและเลือกปฏิบัติกับผู้ที่มีเชื้อเอชไอวีของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลแม่ลาว

วิธีการศึกษา การศึกษารั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) cross-sectional study โดยศึกษาการตีตราและการเลือกปฏิบัติกับผู้ที่มีเชื้อเอชไอวีในโรงพยาบาลแม่ลาว จังหวัดเชียงราย โดยการสุ่มตัวอย่างกลุ่มผู้ให้บริการสุขภาพ (Health care provider survey) ทุกจุดบริการที่เกี่ยวข้องในโรงพยาบาลแม่ลาว จำนวน 109 ราย มีการใช้ Smart devices เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม แบบออนไลน์ด้วยการสแกน QR Code เพื่อเข้าไปตอบแบบสอบถามผ่าน web browser ของ นายจรัฐู เชื้อเย็น นักวิชาการคอมพิวเตอร์ หน่วยบริหารจัดการข้อมูลวิจัย สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัย เชียงใหม่ และเครื่องมือทางคอมพิวเตอร์ (โปรแกรม/ระบบ) สำหรับจัดการข้อมูลและวิเคราะห์ผลเบื้องต้น แบบ Real time ใช้สถิติในรวบรวมข้อมูล เป็นจำนวนและร้อยละ เก็บข้อมูลระหว่างเดือน พฤศจิกายน 2560 ถึง พฤษภาคม 2561

ผลการศึกษา ร้อยละ 45.36 ผู้ตอบแบบสอบถามกังวลว่าจะติดเชื้อเอชไอวีจากการให้บริการผู้ที่มีเชื้อเอชไอวี/ผู้ป่วยเอดส์, ร้อยละ 77.98 มีทัศนคติเชิงลบต่อผู้ที่มีเชื้อเอชไอวี/ผู้ป่วยเอดส์, ร้อยละ 52.24 มีการป้องกันตัวเองมากกว่าปกติระหว่างการให้บริการผู้ที่มีเชื้อเอชไอวี/ผู้ป่วยเอดส์, ร้อยละ 16.30 มีการสังเกตเห็นการเลือกปฏิบัติระหว่างการให้บริการผู้ที่มีเชื้อเอชไอวี/ผู้ป่วยเอดส์ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา, ร้อยละ 16.50 มีการสังเกตเห็นเจ้าหน้าที่ไม่เต็มใจที่จะให้บริการหรือดูแลผู้ป่วยที่เป็นหรือคิดว่าเป็นกลุ่มประชากรหลักที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา, ร้อยละ 4.59 บุคลากรรู้สึกอึดอัด/ลำบากใจที่จะทำงานร่วมกับเพื่อนร่วมงานที่มีเชื้อเอชไอวี

สรุปและข้อเสนอแนะ จากผลการศึกษาพบว่าผู้ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลแม่ลาว มีทัศนคติด้านลบต่อผู้ที่มีเชื้อเอชไอวี/ผู้ป่วยเอดส์ และมีความกังวลที่จะติดเชื้อเอชไอวีจากการให้บริการ ส่งผลให้มีการป้องกันตัวเองมากกว่าปกติระหว่างการให้บริการ จากผลที่ได้นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพบุคคลากรเพื่อลด stigma & Discrimination และเกิด Service mild ในการให้บริการในปีต่อไป

คำสำคัญ : การตีตรา, การเลือกปฏิบัติ